

WERSJE SKONSOLIDOWANE

TRAKTATU O UNII EUROPEJSKIEJ

I

TRAKTATU O FUNKCJONOWANIU UNII

EUROPEJSKIEJ

(2016/C 202/01)

Spis treści

	Strona
TRAKTAT O UNII EUROPEJSKIEJ (WERSJA SKONSOLIDOWANA)	13
PREAMBUŁA	15
TYTUŁ I POSTANOWIENIA WSPÓLNE	16
TYTUŁ II POSTANOWIENIA O ZASADACH DEMOKRATYCZNYCH	20
TYTUŁ III POSTANOWIENIA O INSTYTUCJACH	22
TYTUŁ IV POSTANOWIENIA O WZMOCNIONEJ WSPÓŁPRACY	27
TYTUŁ V POSTANOWIENIA OGÓLNE O DZIAŁANIACH ZEWNĘTRZNYCH UNII I POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE WSPÓLNEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA	28
Rozdział 1 Postanowienia ogólne o działaniach zewnętrznych Unii	28
Rozdział 2 Postanowienia szczególne dotyczące wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa	30
Sekcja 1 Postanowienia wspólne	30
Sekcja 2 Postanowienia dotyczące wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony	38
TYTUŁ VI POSTANOWIENIA KOŃCOWE	41
TRAKTAT O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ (WERSJA SKONSOLIDOWANA)	47
PREAMBUŁA	49
CZĘŚĆ PIERWSZA ZASADY	50
TYTUŁ I KATEGORIE I DZIEDZINY KOMPETENCJI UNII	50
TYTUŁ II POSTANOWIENIA OGÓLNE	53
CZĘŚĆ DRUGA NIEDYSKRIMINACJA I OBYWATELSTWO UNII	56
CZĘŚĆ TRZECIA POLITYKI I DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE UNII	59
TYTUŁ I RYNEK WEWNĘTRZNY	59
TYTUŁ II SWOBODNY PRZEPŁYW TOWARÓW	59
Rozdział 1 Unia celna	60

	Strona
Rozdział 2 Współpraca celna	61
Rozdział 3 Zakaz ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi	61
TYTUŁ III ROLNICTWO I RYBOŁÓWSTWO	62
TYTUŁ IV SWOBODNY PRZEPŁYW OSÓB, USŁUG I KAPITAŁU	65
Rozdział 1 Pracownicy	65
Rozdział 2 Prawo przedsiębiorczości	67
Rozdział 3 Usługi	70
Rozdział 4 Kapitał i płatności	71
TYTUŁ V PRZESTRZEŃ WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI	73
Rozdział 1 Postanowienia ogólne	73
Rozdział 2 Polityki dotyczące kontroli granicznej, azylu i imigracji	75
Rozdział 3 Współpraca sądowa w sprawach cywilnych	78
Rozdział 4 Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych	79
Rozdział 5 Współpraca policyjna	83
TYTUŁ VI TRANSPORT	85
TYTUŁ VII WSPÓLNE REGUŁY W DZIEDZINIE KONKURENCJI, PODATKÓW I ZBLIŻENIA USTAWODAWSTW	88
Rozdział 1 Reguły konkurencji	88
Sekcja 1 Reguły mające zastosowanie do przedsiębiorstw	88
Sekcja 2 Pomoc przyznawana przez państwa	91
Rozdział 2 Postanowienia podatkowe	93
Rozdział 3 Zbliżanie ustawodawstw	94
TYTUŁ VIII POLITYKA GOSPODARCZA I PIENIĘŻNA	96
Rozdział 1 Polityka gospodarcza	97
Rozdział 2 Polityka pieniężna	102
Rozdział 3 Postanowienia instytucjonalne	105

	Strona
Rozdział 4 Postanowienia szczególne dla Państw Członkowskich, których walutą jest euro	106
Rozdział 5 Postanowienia przejściowe	107
TYTUŁ IX ZATRUDNIENIE	112
TYTUŁ X POLITYKA SPOŁECZNA	114
TYTUŁ XI EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY	119
TYTUŁ XII EDUKACJA, KSZTAŁCENIE ZAWODOWE, MŁODZIEŻ I SPORT	120
TYTUŁ XIII KULTURA	121
TYTUŁ XIV ZDROWIE PUBLICZNE	122
TYTUŁ XV OCHRONA KONSUMENTÓW	124
TYTUŁ XVI SIECI TRANSEUROPEJSKIE	124
TYTUŁ XVII PRZEMYSŁ	126
TYTUŁ XVIII SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA ..	127
TYTUŁ XIX BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY ORAZ PRZESTRZEŃ KOSMICZNA	128
TYTUŁ XX ŚRODOWISKO	132
TYTUŁ XXI ENERGETYKA	134
TYTUŁ XXII TURYSTYKA	135
TYTUŁ XXIII OCHRONA LUDNOŚCI	135
TYTUŁ XXIV WSPÓŁPRACA ADMINISTRACYJNA	136
CZĘŚĆ CZWARTA STOWARZYSZENIE KRAJÓW I TERYTORIÓW ZAMORSKICH	137
CZĘŚĆ PIĄTA DZIAŁANIA ZEWNĘTRZNE UNII	139
TYTUŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH UNII	139
TYTUŁ II WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA	139
TYTUŁ III WSPÓŁPRACA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI I POMOC HUMANITARNA	141
Rozdział 1 Współpraca na rzecz rozwoju	141
Rozdział 2 Współpraca gospodarcza, finansowa i techniczna z państwami trzecimi	142
Rozdział 3 Pomoc humanitarna	143

	Strona
TYTUŁ IV ŚRODKI OGRANICZAJĄCE	144
TYTUŁ V UMOWY MIĘDZYNARODOWE	144
TYTUŁ VI STOSUNKI UNII Z ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI I PAŃSTWAMI TRZECIMI ORAZ DELEGATURY UNII	147
TYTUŁ VII KLAUZULA SOLIDARNOŚCI	148
CZĘŚĆ SZÓSTAPOSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE I FINANSOWE	149
TYTUŁ I POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE	149
Rozdział 1 Instytucje	149
Sekcja 1 Parlament Europejski	149
Sekcja 2 Rada Europejska	152
Sekcja 3 Rada	153
Sekcja 4 Komisja	155
Sekcja 5 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	157
Sekcja 6 Europejski Bank Centralny	167
Sekcja 7 Trybunał Obrachunkowy	169
Rozdział 2 Akty prawne Unii, procedury przyjmowania i inne postanowienia	171
Sekcja 1 Akty prawne Unii	171
Sekcja 2 Procedury przyjmowania aktów i inne postanowienia	173
Rozdział 3 Organy doradcze Unii	177
Sekcja 1 Komitet Ekonomiczno-Społeczny	177
Sekcja 2 Komitet Regionów	178
Rozdział 4 Europejski Bank Inwestycyjny	180
TYTUŁ II POSTANOWIENIA FINANSOWE	181
Rozdział 1 Zasoby własne Unii	181
Rozdział 2 Wieloletnie ramy finansowe	182
Rozdział 3 Roczny budżet Unii	183
Rozdział 4 Wykonanie budżetu i absolutorium	186

	Strona
Rozdział 5 Postanowienia wspólne	187
Rozdział 6 Zwalczanie nadużyć finansowych	188
TYTUŁ III WZMOCNIONA WSPÓŁPRACA	189
CZEŚĆ SIÓDMA POSTANOWIENIA OGÓLNE I KOŃCOWE	192
PROTOKOŁY	201
Protokół (nr 1) w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej	203
Protokół (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności	206
Protokół (nr 3) w sprawie statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	210
Protokół (nr 4) w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego	230
Protokół (nr 5) w sprawie Statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego	251
Protokół (nr 6) w sprawie ustalenia siedzib instytucji i niektórych organów, jednostek organizacyjnych i służb Unii Europejskiej	265
Protokół (nr 7) w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej	266
Protokół (nr 8) dotyczący artykułu 6 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie przystąpienia Unii do Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności	273
Protokół (nr 9) w sprawie decyzji Rady odnoszącej się do wykonania artykułu 16 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej i artykułu 238 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w Okresie Między 1 listopada 2014 roku a 31 marca 2017 roku i od 1 kwietnia 2017 roku	274
Protokół (nr 10) w sprawie stałej współpracy strukturalnej ustanowionej na mocy artykułu 42 Traktatu o Unii Europejskiej	275
Protokół (nr 11) w sprawie artykułu 42 Traktatu o Unii Europejskiej	278
Protokół (nr 12) w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu	279
Protokół (nr 13) w sprawie kryteriów konwergencji	281
Protokół (nr 14) w sprawie Eurogrupy	283

	Strona
Protokół (nr 15) w sprawie niektórych postanowień dotyczących Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	284
Protokół (nr 16) w sprawie niektórych postanowień dotyczących Danii	287
Protokół (nr 17) w sprawie Danii	288
Protokół (nr 18) w sprawie Francji	289
Protokół (nr 19) w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej	290
Protokół (nr 20) w sprawie stosowania niektórych aspektów artykułu 26 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do Zjednoczonego Królestwa i Irlandii	293
Protokół (nr 21) w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	295
Protokół (nr 22) w sprawie stanowiska Danii	298
Protokół (nr 23) w sprawie stosunków zewnętrznych Państw Członkowskich dotyczących przekraczania zewnętrznych granic	303
Protokół (nr 24) w sprawie prawa azylu dla obywateli Państw Członkowskich Unii Europejskiej	304
Protokół (nr 25) w sprawie wykonywania kompetencji dzielonych	306
Protokół (nr 26) w sprawie usług świadczonych w interesie ogólnym	307
Protokół (nr 27) w sprawie rynku wewnętrznego i konkurencji	308
Protokół (nr 28) w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej ...	309
Protokół (nr 29) w sprawie systemu publicznego nadawania w Państwach Członkowskich	311
Protokół (nr 30) w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej do Polski i Zjednoczonego Królestwa	312
Protokół (nr 31) w sprawie przywozu do Unii Europejskiej produktów naftowych rafinowanych w Antylach Niderlandzkich	314
Protokół (nr 32) w sprawie nabywania własności w Danii	317
Protokół (nr 33) dotyczący artykułu 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	318

	Strona
Protokół (nr 34) w sprawie szczególnych ustaleń dla Grenlandii	319
Protokół (nr 35) w sprawie artykułu 40.3.3 Konstytucji Irlandii	320
Protokół (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych	321
PROTOKÓŁ (nr 37) w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali	327
ZAŁĄCZNIKI DO TRAKTATU O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ	329
ZAŁĄCZNIK I Lista o której mowa w artykule 38 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	331
ZAŁĄCZNIK II Kraje i terytoria zamorskie objęte postanowieniami części iv Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	334
DEKLARACJE dołączone do aktu końcowego konferencji międzyrządowej, która przyjęła Traktat z Lizbony podpisany w dniu 13 grudnia 2007 roku	335
A. DEKLARACJE ODNOSZĄCE SIĘ DO POSTANOWIEŃ TRAKTATÓW	337
1. Deklaracja w sprawie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej	337
2. Deklaracja odnosząca się do artykułu 6 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej	337
3. Deklaracja odnosząca się do artykułu 8 Traktatu o Unii Europejskiej	337
4. Deklaracja dotycząca składu Parlamentu Europejskiego	337
5. Deklaracja dotycząca politycznej zgody Rady Europejskiej w sprawie projektu decyzji dotyczącej składu Parlamentu Europejskiego	337
6. Deklaracja odnosząca się do artykułu 15 ustępy 5 i 6, artykułu 17 ustępy 6 i 7 oraz artykułu 18 Traktatu o Unii Europejskiej	338
7. Deklaracja odnosząca się do artykułu 16 ustęp 4 Traktatu o Unii Europejskiej i artykułu 238 ustęp 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	338
8. Deklaracja odnosząca się do praktycznych środków, jakie należy podjąć w momencie wejścia w życie Traktatu z Lizbony, w odniesieniu do prezydencji Rady Europejskiej i Rady do Spraw Zagranicznych	340
9. Deklaracja odnosząca się do artykułu 16 ustęp 9 Traktatu o Unii Europejskiej dotycząca decyzji Rady Europejskiej w sprawie sprawowania prezydencji Rady	341
10. Deklaracja odnosząca się do artykułu 17 Traktatu o Unii Europejskiej	342
11. Deklaracja odnosząca się do artykułu 17 ustępy 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej	342
12. Deklaracja odnosząca się do artykułu 18 Traktatu o Unii Europejskiej	342

	Strona
13. Deklaracja w sprawie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa	343
14. Deklaracja w sprawie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa	343
15. Deklaracja odnosząca się do artykułu 27 Traktatu o Unii Europejskiej	343
16. Deklaracja odnosząca się do artykułu 55 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej	344
17. Deklaracja odnosząca się do pierwszeństwa	344
18. Deklaracja dotycząca rozgraniczenia kompetencji	344
19. Deklaracja odnosząca się do artykułu 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	345
20. Deklaracja odnosząca się do artykułu 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	345
21. Deklaracja w sprawie ochrony danych osobowych w dziedzinie współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych i współpracy policyjnej	345
22. Deklaracja odnosząca się do artykułów 48 i 79 traktatu o funkcjonowaniu unii europejskiej	346
23. Deklaracja odnosząca się do artykułu 48 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	346
24. Deklaracja w sprawie osobowości prawnej Unii Europejskiej	346
25. Deklaracja odnosząca się do artykułów 75 i 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	346
26. Deklaracja odnosząca się do nieuczestniczenia jednego z Państw Członkowskich w środku, którego podstawą jest część trzecia tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	346
27. Deklaracja odnosząca się do artykułu 85 ustęp 1 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	347
28. Deklaracja odnosząca się do artykułu 98 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	347
29. Deklaracja odnosząca się do artykułu 107 ustęp 2 litera c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	347
30. Deklaracja odnosząca się do artykułu 126 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	347
31. Deklaracja odnosząca się do artykułu 156 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	348
32. Deklaracja odnosząca się do artykułu 168 ustęp 4 litera c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	348
33. Deklaracja odnosząca się do artykułu 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	349
34. Deklaracja odnosząca się do artykułu 179 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	349
35. Deklaracja odnosząca się do artykułu 194 traktatu o funkcjonowaniu unii europejskiej	349

	Strona
36. Deklaracja odnosząca się do artykułu 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotycząca negocjowania i zawierania przez Państwa Członkowskie umów międzynarodowych odnoszących się do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	349
37. Deklaracja odnosząca się do artykułu 222 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	349
38. Deklaracja odnosząca się do artykułu 252 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w sprawie liczby rzeczników generalnych w Trybunale Sprawiedliwości	350
39. Deklaracja odnosząca się do artykułu 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	350
40. Deklaracja odnosząca się do artykułu 329 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	350
41. Deklaracja odnosząca się do artykułu 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	350
42. Deklaracja odnosząca się do artykułu 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	351
43. Deklaracja odnosząca się do artykułu 355 ustęp 6 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	351
B. DEKLARACJE ODNOSZĄCE SIĘ DO PROTOKOŁÓW DOŁĄCZONYCH DO TRAKTATÓW	352
44. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 Protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej	352
45. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 ustęp 2 Protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej	352
46. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 ustęp 3 protokołu w sprawie dorobku schengen włączonego w ramy unii europejskiej	352
47. Deklaracja odnosząca się do artykułu 5 ustępy 3, 4 i 5 Protokołu w sprawie dorobku Schengen włączonego w ramy Unii Europejskiej	352
48. Deklaracja dotycząca Protokołu w sprawie stanowiska Danii	353
49. Deklaracja dotycząca Włoch	353
50. Deklaracja dotycząca artykułu 10 protokołu w sprawie postanowień przejściowych	354
C. DEKLARACJE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH	355
51. Deklaracja Królestwa Belgii w sprawie parlamentów narodowych	355
52. Deklaracja Królestwa Belgii, Republiki Bułgarii, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Greckiej, Królestwa Hiszpanii, Republiki Włoskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Litewskiej, Wielkiego Księstwa Luksemburga, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Republiki Austrii, Republiki Portugalskiej, Rumunii, Republiki Słowenii oraz Republiki Słowackiej w sprawie symboli Unii Europejskiej	355
53. Deklaracja Republiki Czeskiej w sprawie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej	355

	Strona
54. Deklaracja Republiki Federalnej Niemiec, Irlandii, Republiki Węgierskiej, Republiki Austrii i Królestwa Szwecji	356
55. Deklaracja Królestwa Hiszpanii oraz Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	356
56. Deklaracja Irlandii w sprawie artykułu 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości	356
57. Deklaracja Republiki Włoskiej w sprawie składu Parlamentu Europejskiego	357
58. Deklaracja Republiki Łotewskiej, Republiki Węgierskiej i Republiki Malty w sprawie pisowni nazwy jednej waluty w Traktatach	357
59. Deklaracja Królestwa Niderlandów odnosząca się do artykułu 312 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	357
60. Deklaracja Królestwa Niderlandów odnosząca się do artykułu 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	358
61. Deklaracja Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej	358
62. Deklaracja Rzeczypospolitej Polskiej dotycząca Protokołu w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w odniesieniu do Polski i Zjednoczonego Królestwa	358
63. Deklaracja Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie definicji terminu „obywatele”	358
64. Deklaracja Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie prawa głosowania w europejskich wyborach parlamentarnych	358
65. Deklaracja zjednoczonego królestwa wielkiej brytanii i irlandii północnej w sprawie artykułu 75 traktatu o funkcjonowaniu unii europejskiej	359
Tabele ekwiwalencyjne	361
Traktat o Unii Europejskiej	361
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	366